

dienst Juridische Zaken en Parlementaire Documentatie
service Affaires juridiques et Documentation parlementaire

EEN EERSTE KENNISMAKING

MET DE KAMER EN HAAR REGLEMENT

56^e zittingsperiode

juli 2024

EEN EERSTE KENNISMAKING MET DE KAMER EN HAAR REGLEMENT

INLEIDING

Deze bladzijden bevatten praktische informatie om de nieuw verkozenen de mogelijkheid te bieden zich sneller vertrouwd te maken met het parlementaire leven.

De verstrekte informatie is ontleend aan het Reglement en aan de parlementaire praktijk. Alles is per onderwerp gerangschikt. De informatie is niet exhaustief en bewust vereenvoudigd; ze vervangt dus niet het Reglement, dat de norm blijft en waarnaar steeds moet worden verwezen.

juli 2024

INHOUD

1. DE ORGANEN VAN DE KAMER

1.1.	Het Bureau en het bestuurscomité	7
1.2.	De Conferentie van voorzitters	8
1.3.	De taalgroepen	9
1.4.	De fracties	9
1.5.	De parlementaire overlegcommissie	9
1.6.	De commissies	10
1.7.	Het parlementair comité belast met de wetsevaluatie	14
1.8.	De adviescomités	14
1.9.	De subcommissies	15
1.10.	De werkgroepen	16
1.11.	De afvaardigingen naar internationale assemblees	16
1.12.	De gemengde commissies en burgerpanels	16

2. OVER WELKE INSTRUMENTEN BESCHIKKEN DE LEDEN?

2.1.	Voorstellen	17
2.2.	Amendementen	19
2.3.	Interpellaties	21
2.4.	Vragen	24
2.4.1.	Mondelinge vragen in plenum	24
2.4.2.	Mondelinge vragen in commissie	25
2.4.3.	Omzetting van een interpellatie in een mondelinge (of schriftelijke) vraag	26
2.4.4.	Het actualiteitsdebat	26
2.4.5.	Dringende vragen	27
2.4.6.	Schriftelijke vragen	27
2.5.	Toegangs- en bezoekrechten en inzage- en informatierecht	28
2.6.	Procedure voor het onderzoek van teksten van de Europese instellingen	29

3. PLENAIRE VERGADERING: PRAKTISCHE INFORMATIE 30

4. BEGIN EN EINDE VAN HET PARLEMENTAIR MANDAAT 34

5. INTERNET 38

6. DE KAMER.BE 39

1. DE ORGANEN VAN DE KAMER

1.1. HET BUREAU EN HET BESTUURSCOMITÉ (Rgt, art. 3 tot 9)

- 1.1.1. De Kamer is pas samengesteld, als het vast Bureau is benoemd.
- 1.1.2. Het Bureau bestaat voor een deel uit leden die door de plenaire vergadering worden benoemd:
- de voorzitter
 - drie ondervoorzitters
 - bureauleden.

Deze leden worden door de Kamer voor elke zitting benoemd, maar in de praktijk worden ze tijdens de hele zittingsperiode verlengd.

De voorzitter wordt verkozen; de ondervoorzitters en bureauleden worden benoemd op voorstel van de erkende politieke fracties. Deze functies worden aan de erkende fracties toegewezen op grond van hun zetelaantal (evenredige vertegenwoordiging). Er worden zoveel bureauleden benoemd als nodig is opdat iedere erkende fractie met ten minste twaalf leden ten minste een lid van het Bureau telt.

Het Bureau wordt aangevuld met toegevoegde leden, namelijk een lid voor iedere erkende fractie die minder dan twaalf leden telt en geen door de Kamer benoemd lid van het Bureau heeft.

Bovendien wordt het Bureau aangevuld met de voorzitters van de erkende fracties en met de gewezen voorzitters van de Kamer (voor zover ze nog lid zijn van de Kamer).

Stemgerechtigd zijn alleen de hierboven in de eerste alinea bedoelde leden van het Bureau en de voorzitters van de erkende fracties die ten minste 12 leden tellen.

- 1.1.3. Het Bureau heeft als hoogste bestuursorgaan van de Kamer een algemene bestuursbevoegdheid (vaststelling van de statuten van de leden, het personeel en de organen van de Kamer, benoemen en ontslaan van het personeel, enzovoort). Zonder zijn toestemming mogen geen uitgaven worden gedaan.

De voorzitter, de drie ondervoorzitters en twee van de hierboven in nr. 1.1.2,

eerste alinea, derde streepje, bedoelde bureauleden worden door het Bureau aangewezen als lid van het bestuurscomité, dat integraal deel uitmaakt van het Bureau en belast is met de voorbereiding en het toezicht op de uitvoering van de beslissingen van het Bureau. Het stelt tevens de ontwerpbegroting en de ontwerpkeningen van de Kamer op. Het bestuurscomité wordt voorgezeten door de voorzitter van het Bureau.

Het Bureau kan zijn bevoegdheid om beslissingen te nemen met toepassing van de algemene regels die het heeft vastgesteld, opdragen aan het bestuurscomité.

1.2. **DE CONFERENTIE VAN VOORZITTERS** (Rgt, art. 14 tot 18)

1.2.1. Samenstelling:

- de voorzitter,
- de ondervoorzitters,
- de voorzitter en een lid van elke fractie;
- de gewezen voorzitters van de Kamer (voor zover ze nog lid zijn van de Kamer).

N.B.: 1°. De commissievoorzitters kunnen worden gehoord;

2°. De regering wordt er door een minister (of een staatssecretaris) vertegenwoordigd.

1.2.2. De belangrijkste bevoegdheid ervan bestaat erin de werkzaamheden van de Kamer te regelen (planning van de zitting, regeling van de werkzaamheden van de plenaire vergadering, coördinatie van de werkzaamheden van de plenaire vergadering met de andere organen van de Kamer, afvaardigingen van de Kamer, enz.).

De Conferentie vergadert vanouds op woensdag.

1.2.3. In de Conferentie van voorzitters worden in principe geen stemmingen gehouden. Slaagt de Conferentie er niet in een consensus te bereiken over de agenda van de plenaire vergadering, dan beslist de plenaire vergadering. In een beperkt aantal in het Reglement bepaalde gevallen kan de Conferentie van voorzitters overgaan tot een gewogen stemming. Uit dergelijke stemmingen kan bijvoorbeeld blijken dat een vierde van de leden van de Kamer zich verzet tegen de voorstellen van de Conferentie m.b.t. de spreektijd voor een bepaalde beraadslaging (Rgt art. 18).

1.3. **DE TAALGROEPEN** (Rgt, art. 10)

1.3.1. De Kamerleden worden in een Nederlandse en een Franse taalgroep ingedeeld.

1.3.2. Met de indeling in taalgroepen wordt rekening gehouden:

- bij de stemmingen met een bijzondere meerderheid;
- bij bepaalde verzoeken tot raadpleging van de Raad van State;
- bij de inwerkingstelling van de alarmbelprocedure.

1.4. **DE FRACTIES** (Rgt, art. 11)

1.4.1. Elk lid mag slechts tot één fractie behoren.

1.4.2. De fractievoorzitters bezorgen de voorzitter de lijst van de fractieleden en delen hem schriftelijk eventuele wijzigingen mee.

1.4.3. De fractievergaderingen vinden in principe op donderdagochtend plaats.

1.4.4. Om erkend te worden, moet een fractie uit ten minste vijf leden bestaan.

1.4.5. De erkende fracties worden in het Bureau door hun voorzitter vertegenwoordigd.

1.4.6. "Technische" fracties worden niet erkend.

1.4.7. Als een fractie in de loop van de zittingsperiode leden verliest of wint (bv. omdat een lid naar een andere fractie overstapt), heeft dat geen invloed op de evenredige vertegenwoordiging van de fracties in de commissies en afvaardigingen van de Kamer (die blijft immers afhankelijk van het zetelaantal zoals vastgesteld na de parlementsverkiezingen).

1.5. **DE PARLEMENTAIRE OVERLEGCOMMISSIE** (Rgt, art. 13 en wet van 6 april 1995)

1.5.1. De parlementaire overlegcommissie bestaat uit 11 Kamerleden (onder wie de voorzitter) en 11 senatoren (onder wie de voorzitter) die door iedere

assemblee voor de duur van de zittingsperiode volgens de regel van de evenredige vertegenwoordiging worden benoemd.

Elke assemblee benoemt tevens 11 plaatsvervangers.

- 1.5.2. De commissie heeft tot taak de bevoegdheidsconflicten tussen beide Kamers te regelen en zich over een eventuele verlenging van de onderzoekstermijn van de Senaat uit te spreken.
- 1.5.3. De commissie wordt beurtelings per parlementaire zitting door de voorzitter van de Senaat en de voorzitter van de Kamer voorgezeten.
Ze vergadert met gesloten deuren.

1.6. **DE COMMISSIES**

1.6.1. **Algemeen**

De commissies vergaderen op dinsdag en woensdag, en uitzonderlijk op een andere dag. Commissievergaderingen mogen niet gelijktijdig met de plenaire vergadering op donderdagnamiddag worden gehouden, tenzij bij urgentie.

De bijeenroepingen voor de commissievergaderingen, die de agenda van de geplande vergadering omvatten, en alle wijzigingen die daar achteraf aan worden aangebracht, worden elektronisch naar alle leden verstuurd. Ze kunnen ook op de website van de Kamer en het extranet worden geraadpleegd. Wijzigingen, zoals een afgelasting, of een verandering van uur of van zaal van een vergadering worden tevens via sms meegedeeld.

De agenda van de commissievergaderingen wordt vastgesteld door de commissie of, bij ontstentenis, door haar voorzitter of door de voorzitter van de Kamer. Voorrang wordt verleend aan de begrotingen en de wetsontwerpen en de wetsvoorstellen die een wetgevingshandeling van de Europese Unie implementeren, maar de commissie moet eenmaal per maand een vergadering houden die bij voorrang gewijd is aan de behandeling van de wetsvoorstellen en eenmaal per kwartaal een vergadering die bij voorrang gewijd is aan het onderzoek van de verzoekschriften en de verslagen alsook de aanbevelingen van het College van de Federale Ombudsmannen, die door de commissie voor de Verzoekschriften zijn overgezonden (Rgt, art. 24). Bovendien moet elke vaste commissie eenmaal per maand op haar agenda een gedachtewisseling inschrijven over de haar aanbelangende Europese aangelegenheden die op de agenda staan van de Raad van de Europese Unie of waarover deze Raad een

beslissing genomen heeft, alsmede over de haar aanbelangende resoluties die door het Europees Parlement officieel aan de Kamer werden overgezonden (Rgt, art. 36).

De vergaderingen van de vaste of tijdelijke commissies en van de adviescomités zijn openbaar, behoudens andersluidende beslissing van de Conferentie van voorzitters of – bij tweederde van de stemmen – van de commissie zelf (Rgt, art. 31). Op beslissing van haar voorzitter vergadert de commissie met gesloten deuren om de orde van de werkzaamheden of administratieve aangelegenheden te regelen.

Ieder lid van de Kamer kan aan de besprekingen in openbare commissievergadering deelnemen.

Sommige bijzondere commissies vergaderen in principe met gesloten deuren; behoudens andersluidende beslissing hebben de Kamerleden het recht deze gesloten vergaderingen bij te wonen (en aan de besprekingen deel te nemen) (Rgt, art. 39).

In iedere commissie is de permanente aanwezigheid van de meerderheid van de leden vereist om de wetsontwerpen of de voorstellen te bespreken.

Voor een geldige stemming is de aanwezigheid van de meerderheid van de leden vereist. Stelt men evenwel vast dat het quorum niet is bereikt, dan zijn de stemmingen op de volgende uitdrukkelijk daartoe bijeengeroepen vergadering geldig, ongeacht het aantal aanwezige leden. Die laatste regeling geldt evenwel niet in de commissie voor de Grondwet en Institutionele Vernieuwing, noch om de aanwezigheid van een minister te vorderen.

De commissies beslissen steeds bij volstrekte meerderheid van stemmen, zelfs in de gevallen waarin de Grondwet of de wet een andere meerderheid voorschrijft voor de aanneming van wetten. In de commissies wordt steeds een naamstemming gehouden over het geheel van een advies, voorstel of wetsontwerp (de naamstemmingen vormen de grondslag voor de berekening van de aanwezigheden) (Rgt, art. 26 en 163^{quater}).

Voor iedere in de commissies vertegenwoordigde fractie wordt een aantal plaatsvervangers benoemd, gelijk aan het aantal vaste leden plus één (Rgt, art. 22).

1.6.2. De vaste commissies (Rgt, art. 19)

In het algemeen zijn er een tiental.

Hun bevoegdheden en benaming worden door de voorzitter bepaald, nadat die het advies van de Conferentie van voorzitters heeft ingewonnen.

Zij bespreken de wetsontwerpen en voorstellen, horen de interpellaties, de vragen, enzovoort.

Zij bespreken tevens de beleidsverklaringen die de regeringsleden aan de Kamer toezenden kort na hun benoeming door de Koning. Deze verklaringen bevatten de strategische keuzes en krachtlijnen van het beleid van de regeringsleden voor de duur van de zittingsperiode. Bij het einde van die besprekingen kunnen de commissies aanbevelingen formuleren.

Ze bestaan uit 17 leden die worden benoemd op grond van de evenredige vertegenwoordiging van de fracties.

Volgens het Reglement worden de commissies rechtens voorgezeten door een lid van de vaste commissie dat ondervoorzitter of een hierboven in nr. 1.1.2., eerste alinea, derde streepje, bedoeld bureaulid van de Kamer is, of dat behoort tot dezelfde fractie.

Ieder lid van een in commissie vertegenwoordigde fractie maakt deel uit van ten minste één vaste commissie. De leden die tot geen enkele fractie behoren of lid zijn van een fractie die in die commissies niet is vertegenwoordigd, hebben in ten minste één vaste commissie zitting, zij het als niet-stemgerechtigd lid.

Volgens het Reglement stelt elke vaste commissie een europromotor aan die ermee wordt belast binnen de commissie de uitvoering te volgen van de teksten van het adviescomité voor Europese Aangelegenheden, alsmede van de voorstellen voor normatieve handelingen en andere documenten van de Europese Commissie die hem worden bezorgd door het secretariaat van het adviescomité (Rgt, art. 37). Elke vaste commissie wijst bovendien een ombudspromotor aan die ermee wordt belast binnen de commissie de behandeling te volgen van de verslagen en verzoekschriften die haar door de commissie voor de Verzoekschriften zijn overgezonden (Rgt, art. 38). De Conferentie van voorzitters is echter tot het besluit gekomen dat de taak om te waken over de toepassing van de reglementaire bepalingen met betrekking tot de opvolging van de Europese regelgeving het best aan de commissievoorzitters of aan het bureau van de commissies wordt toevertrouwd. De Conferentie was de mening toegedaan dat dezelfde redenering kon worden gevolgd voor de functie van ombudspromotor.

1.6.3. De tijdelijke commissies (Rgt, art. 20)

De tijdelijke commissies worden opgericht om bepaalde wetsontwerpen of -voorstellen te onderzoeken. Zij houden op te bestaan zodra het verslag is ingediend.

Doorgaans tellen zij net als de vaste commissies 17 leden die worden benoemd op grond van de evenredige vertegenwoordiging van de fracties.

Zij worden voorgezeten door:

- een uit hun midden gekozen voorzitter, of
- de voorzitter van de Kamer, die in dat geval niet stemgerechtigd is.

1.6.4. De bijzondere commissies (Rgt, art. 21)

De bijzondere commissies worden belast met een specifieke taak (hoofdzakelijk van administratieve of quasi-jurisdictionele aard):

- commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven (Rgt, art. 2) – 6 commissies van 7 leden;
- commissie voor het Reglement (Rgt, art. 180) – 17 leden;
- commissie voor de Comptabiliteit (Rgt, art. 172) – 11 leden;
- commissie voor de Verzoekschriften (Rgt, art. 142 en 143) – 17 leden;
- commissie voor de Naturalisaties (Rgt, art. 121) – 17 leden;
- commissie voor de Vervolgingen (Rgt, art. 160 en 160*bis*) – 7 leden;
- commissie belast met de begeleiding van het Vast Comité P en het Vast Comité I (controle op de politiediensten en op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten) (Rgt, art. 149) – zoveel leden als nodig is opdat elke politieke fractie ten minste een commissielid telt;
- subcommissie “Rekenhof” van de commissie voor de Financiën en de Begroting – 9 leden;
- parlementaire controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen (Rgt, art. 150) – 17 leden van de Kamer, 4 externe experts en de Kamervoorzitter;
- commissie Legeraankopen en -verkoop (Rgt, art. 151) – 13 leden;
- commissie belast met de Opvolging van de militaire missies (Rgt., art. 151*bis*) – 13 leden.

De samenstelling en het voorzitterschap van elk van die commissies worden, naargelang het geval, geregeld bij wet, bij het Reglement of bij beslissing van de Kamer.

De Kamer kan ook onderzoekscommissies oprichten, die worden samengesteld en die beraadslagen overeenkomstig de bepalingen van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek en overeenkomstig de regels die de Kamer bepaalt (Rgt, art. 145 en volgende).

1.7. **HET PARLEMENTAIR COMITÉ BELAST MET DE WETSEVALUATIE (wet van 25 april 2007)**

Het Parlementair Comité belast met de wetsevaluatie werd opgericht door de wet van 25 april 2007. Het bestaat uit 11 volksvertegenwoordigers en 11 senatoren en is belast met het onderzoek van de moeilijkheden die rijzen bij de toepassing van de van kracht zijnde wetten en met de evaluatie van de aangepastheid van het wettenbestand.

Burgers, ondernemingen, besturen of parlementsleden kunnen bij het Comité verzoekschriften indienen, ofwel per post ofwel elektronisch via de website www.comitewetsevaluatie.be. Het Comité onderzoekt de door de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie en de door het College van procureurs-generaal toegezonden verslagen die het overzicht bevatten van de wetten waarvan de toepassing of de interpretatie moeilijkheden heeft opgeleverd voor de hoven en de rechtbanken tijdens het voorbije gerechtelijk jaar. Het neemt ook de arresten van het Grondwettelijk Hof in overweging die een invloed hebben op de doeltreffende werking van het rechtsbestel.

1.8. **DE ADVIESCOMITÉS**

1.8.1. **Adviescomité voor Europese Aangelegenheden** (Rgt, art. 68)

Het adviescomité voor Europese aangelegenheden van de Kamer bestaat uit 10 Kamerleden, de voorzitter inbegrepen, en 10 in België verkozen Europarlementsleden. Het comité wordt voorgezeten door de voorzitter van de Kamer of door een ondervoorzitter.

Bij het begin van elke zittingsperiode kan, in overleg met de Senaat, een federaal adviescomité voor Europese aangelegenheden worden ingesteld, bestaande uit het adviescomité van de Kamer en tien senatoren. Het federaal adviescomité wordt voorgezeten door de voorzitter van het adviescomité van de Kamer en een senator.

1.8.2. Adviescomité voor de Maatschappelijke Emancipatie (Rgt, art. 69)

Na iedere vernieuwing kan de Kamer beslissen dit adviescomité op te richten.

Het comité bestaat uit zoveel leden als vereist is om elke in de vaste commissies vertegenwoordigde fractie met ten minste één lid te vertegenwoordigen.

Elke vertegenwoordigde fractie die vrouwen onder haar leden telt, moet ten minste één vrouw afvaardigen.

De voorzitter moet een vrouw zijn.

Elke niet-vertegenwoordigde fractie vaardigt één van haar vrouwelijke leden af. Zij neemt als niet-stemgerechtigd lid deel aan de werkzaamheden van het comité.

1.8.3. Adviescomité voor Wetenschappelijke en Technologische Vraagstukken (Rgt, art. 70)

Na iedere vernieuwing kan de Kamer beslissen een dergelijk adviescomité op te richten.

Het comité bestaat uit zoveel leden als vereist is om elke in de vaste commissies vertegenwoordigde fractie met ten minste één lid te vertegenwoordigen.

1.9. DE SUBCOMMISSIES (Rgt, art. 33)

De commissies kunnen de oprichting voorstellen van subcommissies. Voor de oprichting is evenwel het akkoord vereist van de Conferentie van voorzitters, die op voorstel van de commissie hun samenstelling en bevoegdheden regelt.

Subcommissies brengen verslag uit bij de commissie die het initiatief tot hun oprichting heeft genomen.

1.10. **DE WERKGROEPEN** (Rgt, art. 33)

De commissies kunnen ook beslissen om voor een welbepaald onderwerp een werkgroep in te stellen. Hiervoor is geen toestemming van de Conferentie van voorzitters vereist.

Werkgroepen brengen verslag uit bij de commissie die het initiatief tot hun oprichting heeft genomen.

1.11. **DE AFVAARDIGINGEN NAAR INTERNATIONALE ASSEMBLEES**

- Raadgevende interparlementaire Beneluxraad: de Kamer vaardigt 10 leden af;
- Parlementaire Vergadering van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (O.V.S.E.): de Kamer vaardigt 5 werkende en 5 plaatsvervangende leden af;
- Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa: de Kamer vaardigt 4 werkende en 3 plaatsvervangende leden af;
- Euro-mediterrane Parlementaire Assemblee : de Kamer vaardigt 2 werkende en 2 plaatsvervangende leden af;
- NAVO Parlementaire Assemblee: de Kamer vaardigt 4 werkende en 3 plaatsvervangende leden af.

De leden van de afvaardigingen worden door de Kamer benoemd.

1.12. **DE GEMENGDE COMMISSIES EN BURGERPANELS** (Rgt., art. 70*bis* en art. 70*ter*)

De Kamer kan, telkens als zij dat nodig acht, een gemengde commissie samenstellen bestaande uit dertien à zeventien leden van de Kamer en negenendertig à eenenvijftig door loting gekozen natuurlijke personen. De gemengde commissie kan aanbevelingen formuleren over een door de Kamer bepaald onderwerp. Het verslag, met inbegrip van de aanbevelingen, wordt door de Kamer bekendgemaakt.

Daarnaast kan de Kamer, telkens als zij dat nodig acht, een burgerpanel samenstellen

bestaande uit vijftig à vijfenzeventig door loting gekozen natuurlijke personen. Het burgerpanel kan aanbevelingen formuleren over een door de Kamer bepaald onderwerp. Eén jaar na de indiening van het verslag van het burgerpanel maakt de bevoegde vaste commissie een stand van zaken op van de uitvoering van de aanbevelingen en stelt ze daar een verslag over op.

Om hun werkzaamheden uit te voeren, krijgen de gemengde commissies en de burgerpanels methodologische steun van een door de Kamer opgericht comité, teneinde het debat en de formulering van de standpunten van elk van de leden te vergemakkelijken.

2. OVER WELKE INSTRUMENTEN BESCHIKKEN DE LEDEN ?

2.1. VOORSTELLEN (van wet en van resolutie) (Rgt, art. 75)

- 2.1.1. De leden die voorstellen wensen in te dienen, sturen ze toe of overhandigen ze aan de voorzitter van de Kamer. In de praktijk worden ze ingediend bij het Wetgevend Secretariaat.
- 2.1.2. De tekst wordt in elektronische vorm bezorgd.
- 2.1.3. Een voorstel omvat een “toelichting” (= inleidende uiteenzetting van de doelstelling en de strekking van het voorstel) en een “beschikkend gedeelte” (artikelen) (consideransen en verzoeken, indien het gaat om een voorstel van resolutie).
- 2.1.4. De voorstellen mogen door niet meer dan 10 leden worden ondertekend. De eerste ondertekenaar wordt beschouwd als de hoofdindieners van het voorstel.
- 2.1.5. Artikel 1 van elk wetsvoorstel moet altijd vermelden of het een aangelegenheid betreft als bedoeld in artikel 74, artikel 77 of artikel 78 van de Grondwet.
 - Artikel 74 heeft betrekking op de exclusieve bevoegdheden van de Kamer (monocamerale aangelegenheden).
 - Artikel 77 betreft de aangelegenheden waarvoor Kamer en Senaat gelijkelijk bevoegd zijn (verplicht bicamerale aangelegenheden).
 - Artikel 78 betreft de aangelegenheden waarvoor de Kamer bevoegd is en de Senaat een evocatierecht heeft (optioneel bicamerale aangelegenheden).

- 2.1.6. Als de voorzitter toestemming heeft gegeven om het voorstel te drukken, wordt het vertaald en gedrukt, samen met een door het wetgevend secretariaat voorgestelde beknopte samenvatting van de inhoud van het voorstel.
- 2.1.7. De hoofdindieners ontvangt vervolgens een drukproef, brengt eventuele verbeteringen aan en verleent zijn "goedkeuring tot drukken".
- 2.1.8. Als de indiener wenst dat zijn voorstel wordt behandeld, moet hij het blijven "volgen". Daartoe moet hij in de eerste plaats de voorzitter verzoeken zijn voorstel ter inoverwegingneming op de agenda van de plenaire vergadering te plaatsen (in de praktijk wendt het lid zich daarvoor tot het Wetgevend Secretariaat op het ogenblik dat hij de tekst vrijgeeft om te laten drukken).

In het algemeen geeft de inoverwegingneming geen aanleiding tot een debat, maar soms kan ze worden geweigerd.

Nadat het voorstel in overweging is genomen, wordt het door de voorzitter naar de bevoegde commissie verzonden overeenkomstig de tabel met de verdeling van de bevoegdheden van de commissies vastgesteld door de Conferentie van voorzitters.

- 2.1.9. De indiener van een voorstel dat in overweging is genomen en naar de bevoegde commissie is verzonden, moet de commissievoorzitter verzoeken zijn voorstel op de agenda van de commissie te plaatsen, als hij wenst dat het wordt besproken. Vaak wordt aan de fracties gevraagd de voorstellen op te geven die voor hen prioritair zijn.
- 2.1.10. Als over hetzelfde onderwerp als het voorstel een wetsontwerp is ingediend, dan wordt het voorstel automatisch bij de bespreking van het ontwerp gevoegd.
- 2.1.11. Als het voorstel aan de beurt is, stelt de commissie een rapporteur aan, voert zij een algemene bespreking en een artikelsgewijze bespreking, amendeert zij de artikelen eventueel en spreekt zij zich uit over elk amendement en artikel afzonderlijk.

Na de stemming over de artikelen gaat de commissie, op verzoek van een commissielid over tot een tweede bespreking, tweede lezing genaamd. Zij kan daartoe niet overgaan dan na verloop van ten minste 10 dagen te rekenen vanaf het ogenblik waarop het commissieverslag samen met de door de commissie in eerste lezing aangenomen tekst is rondgedeeld. In geval van urgentie wordt de termijn van 10 dagen ingekort tot 5 dagen. Tijdens de

tweede lezing kunnen op de in eerste lezing aangenomen tekst amendementen worden ingediend en (in voorkomend geval op grond van een nota van de diensten) wetgevingstechnische verbeteringen voorgesteld.

Na de stemming over de artikelen, en na een eventuele tweede lezing, spreekt de commissie zich uit over het gehele voorstel.

- 2.1.12. Het verslag van die bespreking en de aangenomen tekst worden gedrukt en rondgedeeld.
- 2.1.13. Het voorstel wordt vervolgens in plenum behandeld. Daar spreekt men zich uit op grond van de door de commissie aangenomen tekst.
- 2.1.14. Verwerpt de commissie het voorstel, dan kan de indiener alsnog vragen dat de plenaire vergadering zich erover uitspreekt.
- 2.1.15. Een lid van de Kamer (niet noodzakelijk de indiener) kan om urgentie verzoeken, uiterlijk op het ogenblik van de inoverwegingneming van het voorstel.
- 2.1.16. Voorstellen tot herziening van de Grondwet zijn aan specifieke regels onderworpen. Ze hoeven bijvoorbeeld niet in overweging te worden genomen (Rgt, art. 120).

2.2. **AMENDEMENTEN** (Rgt, art. 90 tot 94)

- 2.2.1. Amendementen zijn voorstellen tot wijziging van één, sommige of zelfs alle artikelen van een wetsontwerp of voorstel.
- 2.2.2. De amendementen moeten rechtstreeks betrekking hebben op het precieze onderwerp of op het artikel van het ontwerp of voorstel dat ze beogen te wijzigen. Ze mogen door niet meer dan tien leden ondertekend zijn. Hun verantwoording moet beperkt blijven tot wat nodig is om de draagwijdte van het amendement te begrijpen.
- 2.2.3. Ze worden op schrift gesteld en aan de voorzitter overhandigd (in de praktijk worden ze in elektronische vorm bezorgd aan het Wetgevend Secretariaat). Als de te amenderen tekst ter bespreking in commissie of in plenum voorligt, worden de amendementen respectievelijk aan de commissievoorzitter (in de praktijk de commissiesecretaris) of de voorzitter van de vergadering (in de praktijk het Wetgevend Secretariaat) overhandigd.

Voor een getypt amendement wordt gevraagd een elektronische versie te bezorgen.

- 2.2.4. Amendementen worden conform bepaalde wetgevingstechnische voorschriften opgesteld. Het wetgevend secretariaat past de amendementen zo nodig vormelijk aan en kent ze een volgnummer toe op grond van de indiening. Nadien worden de amendementen vertaald, gedrukt en als parlementair stuk rondgedeeld; dat stuk draagt naast het nummer van het basisdocument ook een bijkomend nummer, dat de volgorde van de betrokken documenten aangeeft.
- 2.2.5. Na goedkeuring van een tekst in commissie, kunnen - met het oog op de bespreking in plenum - opnieuw amendementen op die tekst worden ingediend (opgelet: de door de commissie aangenomen tekst kan van de artikelen van de oorspronkelijke tekst afwijken, zowel inhoudelijk als wat de nummering van de artikelen betreft); er kunnen ook nieuwe amendementen worden ingediend. Opnieuw ingediende of nieuwe amendementen moeten betrekking hebben op de door de commissie aangenomen tekst en niet op de oorspronkelijk ingediende tekst van het voorstel of wetsontwerp.
- 2.2.6. In plenum wordt aanbevolen de amendementen in te dienen vóór een tijdstip bepaald door de Conferentie van voorzitters. Deze werkwijze is efficiënter dan de bepaling van het Reglement die stelt dat de amendementen vóór het einde van de algemene bespreking worden ingediend.
- 2.2.7. Over de amendementen die tijdens de bespreking worden voorgesteld, kan op basis van een eentalige tekst worden gestemd. Ze worden daarna vertaald.
- De tekst van elk ter stemming voorgelegd artikel is hoe dan ook in beide talen gesteld.
- 2.2.8. Als in commissie een of meer artikelen van de tekst zijn geamendeerd, kan de commissie, tenzij ze is overgegaan tot een tweede lezing (zie hierboven nr. 2.1.11.), niet over het geheel van het ontwerp of voorstel stemmen dan na verloop van ten minste 48 uur, te rekenen van het ogenblik waarop aan de leden van de commissie een ontwerp van aangenomen tekst ter beschikking is gesteld waarin alle aangenomen amendementen verwerkt zijn. Deze termijn geldt niet bij urgentie (Rgt, art. 82).
- 2.2.9. De eindstemming over een door de plenaire vergadering geamendeerd wetsontwerp of -voorstel mag pas plaatsvinden nadat vijf dagen zijn verstreken (Rgt, art. 95, derde lid).

2.3. **INTERPELLATIES** (Rgt, art. 130 tot 132)

- 2.3.1. Interpellaties worden gericht tot de regering (in de praktijk tot een minister of de eerste minister - de premier kan zelf antwoorden of een van de andere ministers in zijn plaats laten antwoorden).
- 2.3.2. Het interpellatierecht is persoonlijk: een interpellatieverzoek wordt door een lid ingediend en kan alleen door hem worden ingetrokken.
De interpellant kan zich niet laten vervangen.
- 2.3.3. Interpellatieverzoeken worden ingediend via extranet (toepassing mondelinge vragen en interpellaties).
- 2.3.4. De voorzitter kan bepaalde interpellaties onontvankelijk verklaren (bijvoorbeeld als die op een concreet gerechtelijk onderzoek betrekking hebben, of als er minder dan een maand voordien een interpellatie over hetzelfde onderwerp is gehouden).
- 2.3.5. De voorzitter kan, op eensluidend advies van de Conferentie van voorzitters, beslissen dat een interpellatieverzoek in een schriftelijke of mondelinge vraag moet worden omgezet.
- 2.3.6. Interpellaties worden in principe in commissie gehouden. De voorzitter beslist over de verzending ervan.
- 2.3.7. De Conferentie van voorzitters kan evenwel de interpellaties van algemeen of bijzonder politiek belang aanwijzen, die dan in plenum zullen worden gehouden. De Conferentie van voorzitters neemt die beslissing, als zulks wordt voorgesteld door leden van de Conferentie die ten minste 1/5 van de leden van de Kamer (= 30 leden) vertegenwoordigen.
- 2.3.8. De interpellatieverzoeken worden geregistreerd in de volgorde waarin het verzoek wordt ingediend.
- 2.3.9. Zodra het interpellatieverzoek is ingediend, kan ieder Kamerlid er kennis van nemen.
- 2.3.10. De interpellatieverzoeken worden (met het oog op de in punt 2.3.5. en 2.3.7. bedoelde beslissing) aan de Conferentie van voorzitters voorgelegd.
- 2.3.11. Als over hetzelfde onderwerp door andere leden interpellatieverzoeken worden ingediend, dan worden zij in chronologische volgorde van indiening aan het eerste toegevoegd en krijgen zij dezelfde behandeling. Ze zijn slechts

ontvankelijk als ze worden ingediend uiterlijk op de vooravond van de dag waarop de hoofdinterpellatie zal worden gehouden.

2.3.12. Ook de mondelinge vragen ingediend over hetzelfde onderwerp worden gevoegd bij het interpellatieverzoek.

2.3.13. Alleen de mondelinge vragen ingediend vóór het eerste interpellatieverzoek over hetzelfde onderwerp worden in commissie gesteld vóór de interpellaties.

2.3.14. Volgorde van de sprekers en spreektijd (die op advies van de Conferentie van voorzitters kan worden verdubbeld als het een belangrijk onderwerp betreft): (zie Rgt, art. 48, nr. 1, 3°):

- 1° indiener van de interpellatie: 10';
- 2° indiener(s) van (een) toegevoegde interpellatie(s): 5';
- 3° indiener(s) van (een) toegevoegde vraag (vragen): 5';
- 4° antwoord van de regering: 10' (één interpellatie, al dan niet met toegevoegde vragen) of 20' (meerdere interpellaties al dan niet met toegevoegde vragen);
- 5° eventuele replieken:

* regering heeft geantwoord op één interpellatie:

- a) indiener van de interpellatie : 5'
- b) indiener(s) van de toegevoegde vragen : 5'
- c) ten hoogste drie andere leden : 5'

* regering heeft geantwoord op meerdere interpellaties:

alleen de interpellanten : 5';

6° indien de regering niet antwoordt: alleen de indiener(s) van de interpellatie(s): 5'.

2.3.15. Elke interpellatie wordt afgehandeld tijdens de vergadering waarin ze wordt gehouden.

2.3.16. Aan de bespreking van de middelenbegroting of de algemene uitgavenbegroting kunnen interpellaties worden toegevoegd.

2.3.17. Dringende interpellaties: op verzoek van één vijfde van de Kamerleden wordt een interpellatie gehouden tijdens een vergadering in de week waarin het interpellatieverzoek is ingediend of, indien de regering hiermee instemt,

tijdens de vergadering zelf.

2.3.18. Na een interpellatie kan een motie worden ingediend (behalve na een interpellatie die bij de beraadslaging over een begroting is gevoegd). Moties worden schriftelijk ingediend tot besluit van het debat (vóór de sluiting van de bespreking). Ze worden overhandigd aan de voorzitter, die ze voorleest.

2.3.19. De leden kunnen tot besluit van een interpellatie vier types van moties indienen:

- de eenvoudige motie (zie Rgt, art. 134);
- de constructieve motie van wantrouwen (zie Rgt, art. 137);
- de motie van wantrouwen (zie Rgt, art. 138);
- de motie van aanbeveling (zie Rgt, art. 139).

Opgemerkt zij dat alleen de regering (de eerste minister) een motie van vertrouwen kan indienen.

De indieners van de moties kunnen deze intrekken of amenderen tot op het ogenblik van de stemming, zonder dat die amendementen evenwel het type van de motie mogen wijzigen.

2.3.20. Over de moties van vertrouwen, de moties van wantrouwen of de constructieve moties van wantrouwen spreekt de Kamer zich uit ten vroegste 48 uur na hun indiening en uiterlijk in de loop van de week die volgt op hun indiening.

2.3.21. Als de urgentie is aangenomen (Rgt, art. 51, nr. 2), kan de Kamer zich vóór het verstrijken van de termijn van 48 uur over de eenvoudige moties en de moties van aanbeveling uitspreken.

2.3.22. Als een motie van vertrouwen door ten minste 76 leden wordt verworpen, kan een motie tot voordracht van een eerste minister worden ingediend; over die motie van voordracht moet binnen drie dagen na de verwerping van de motie van vertrouwen worden gestemd (zie Rgt., art. 135, nr. 4, eerste lid).

2.4. **VRAGEN**

2.4.1. MONDELINGE VRAGEN IN PLENUM (Rgt, art. 124)

2.4.1.1. Voorafgaande opmerking: een vraag mag, ongeacht de vorm ervan en het orgaan van de Kamer waarvoor ze bestemd is (mondelinge of schriftelijke vraag, in plenum of in commissie – zie 2.4.1 tot 2.4.6.), slechts worden gesteld als de voorzitter van de Kamer ze niet onontvankelijk heeft verklaard.

Niet ontvankelijk zijn met name (Rgt, art. 122):

- a) vragen met betrekking tot zaken van particulier belang of betreffende persoonlijke gevallen;
- b) vragen die uitsluitend strekken tot het verkrijgen van statistische gegevens;
- c) vragen strekkende tot het verkrijgen van documentatie;
- d) vragen waarmee alleen beoogd is adviezen op juridisch gebied in te winnen;
- e) vragen over kwesties nopens welke reeds voordien een interpellatieverzoek werd ingediend (tenzij het mondelinge vragen betreft die in commissie moeten worden gesteld), of die reeds aan bod zijn gekomen in een eerder ingediend wetsontwerp of voorstel.

2.4.1.2. De tijdspanne waarin mondelinge vragen in plenum worden gesteld wordt doorgaans het “vragenuur” of de “*question time*” genoemd.

2.4.1.3. Elk lid kan een mondelinge vraag stellen aan de door hem aangewezen minister, mits hij het aantal vragen dat per week aan zijn fractie is toegewezen (in principe 2 vragen per fractie), niet overschrijdt.

2.4.1.4. Doorgaans heeft het vragenuur plaats bij het begin van de donderdagmiddagvergadering.

2.4.1.5. Het lid dat een mondelinge vraag wil stellen, dient deze vraag via extranet (toepassing mondelinge vragen en interpellaties) vóór 11 uur van de dag waarop het vragenuur plaatsvindt.

- 2.4.1.6. In plenum nodigt de voorzitter de betrokken leden uit hun vraag te stellen, waarbij rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de ministers.
- 2.4.1.7. In principe mogen de vraagstellers en de minister die het antwoord geeft hun tekst niet aflezen, maar de voorzitter van de vergadering heeft al toegestaan dat een vraagsteller een citaat voorleest.
- 2.4.1.8. De vragen moeten betrekking hebben op de actualiteit en van algemeen belang zijn. De Kamervoorzitter oordeelt over de ontvankelijkheid.
- 2.4.1.9. De spreektijd is beperkt tot twee minuten voor de vraag, twee minuten voor het antwoord van het regeringslid en een minuut voor de eventuele repliek.
- 2.4.1.10. Alleen de vraagsteller en de betrokken minister mogen het woord voeren.
- 2.4.1.11. Indien de vraagsteller bij de afroeping van zijn naam afwezig is, wordt zijn vraag geschrapt en mag hij geen nieuwe vraag over hetzelfde onderwerp stellen.

2.4.2. MONDELINGE VRAGEN IN COMMISSIE (Rgt, art. 127)

- 2.4.2.1. Naar analogie van wat in plenum gebeurt, kunnen minstens eenmaal per week in de vaste commissies mondelinge vragen worden gesteld aan de regering.
- 2.4.2.2. De vragen moeten de dag voordien voor 11 uur 's ochtends zijn ingediend via extranet (toepassing mondelinge vragen en interpellaties).
- 2.4.2.3. De vragen moeten betrekking hebben op de actualiteit en van algemeen belang zijn. De Kamervoorzitter oordeelt over de ontvankelijkheid (zie 2.4.1.1.).
- 2.4.2.4. De vragen worden op de agenda van de betrokken commissie vermeld en worden gesteld per minister en in chronologische volgorde van indiening. .
- 2.4.2.5. Vragen en interpellaties over hetzelfde onderwerp worden als een geheel behandeld. Alleen de vragen over hetzelfde onderwerp die zijn ingediend vóór het eerste interpellatieverzoek, hebben voorrang op die interpellaties.
- 2.4.2.6. De totale spreektijd voor de vraag en het antwoord mag niet meer dan vijf minuten bedragen. Het lid dat de vraag heeft gesteld mag een aanvullende vraag stellen of repliceren (totale spreektijd voor de aanvullende vraag of de

repliek en het antwoord: twee minuten).

2.4.2.7. In de loop van dezelfde week kunnen over hetzelfde onderwerp niet zowel in commissie als in plenum mondelinge vragen worden gesteld.

2.4.2.8. Indien de vraagsteller bij de afroeping van zijn naam zonder verwittiging afwezig is, wordt zijn vraag beschouwd als zijnde ingetrokken en zal het betrokken lid geen nieuwe vraag over hetzelfde onderwerp mogen stellen.

Indien de vraagsteller daarentegen heeft verwittigd dat hij afwezig zal zijn, kan de voorzitter van de commissie aanvaarden dat de vraag op de agenda van een volgende vergadering wordt geplaatst. In de praktijk wordt een mondelinge vraag omgezet in een schriftelijke vraag indien de vraag tweemaal werd uitgesteld.

2.4.2.9. Is het antwoord op een schriftelijke vraag niet binnen de reglementaire termijn aan de voorzitter overgezonden, dan wordt de vraag, op verzoek van het lid, onverwijld overgezonden aan de bevoegde vaste commissie, die de vraag voort zal behandelen als een mondelinge vraag (zie ook 2.4.6.4.).

2.4.3. OMZETTING VAN EEN INTERPELLATIE IN EEN MONDELINGE (OF SCHRIFTELIJKE) VRAAG (Rgt, art. 130, nr. 6)

De voorzitter kan, op eensluidend advies van de Conferentie van voorzitters, beslissen dat een interpellatie moet worden omgewerkt tot een mondelinge (of schriftelijke) vraag.

2.4.4. HET ACTUALITEITSDEBAT (Rgt, art. 125 en 128)

2.4.4.1. Wanneer in plenum verscheidene vragen betrekking hebben op een actueel onderwerp, kan de voorzitter van de Kamer die vragen samenvoegen om te worden behandeld tijdens een actualiteitsdebat dat op het vragenuurtje volgt (Rgt, art. 125).

In dat geval is de spreektijd als volgt vastgesteld:

- voor elke vraagsteller: 2';
- één spreker per fractie, behalve voor de fractie van de vraagsteller(s) (deze spreker heeft de keuze of hij na de vraagsteller(s) dan wel na de repliek(en) van de vraagsteller(s) spreekt): 2';

- voor het antwoord van de regering: 5';
- repliek(en) van de vraagsteller(s): 2'.

2.4.4.2. Worden in commissie minstens drie vragen gesteld met hetzelfde onderwerp, dan kan de voorzitter van de commissie beslissen die samen te voegen tot een actualiteitsdebat (voor de spreektijd zijn de voorwaarden dezelfde als voor een bespreking in plenum; zie 2.4.4.1.) Worden door leden die behoren tot minstens vijf politieke fracties vragen gesteld met hetzelfde onderwerp, dan worden deze samengevoegd tot een actualiteitsdebat in commissie, dat voorrang heeft op de andere vragen en interpellaties (Rgt, art. 128).

2.4.5. DRINGENDE VRAGEN (Rgt, art. 126)

2.4.5.1. Sinds de invoering van het vragenuur zijn dringende vragen tijdens de plenaire vergadering in onbruik geraakt. Toch voorziet het Reglement nog steeds in die mogelijkheid.

2.4.5.2. Het lid dat een dringende vraag wenst te stellen, deelt die schriftelijk mee aan de voorzitter, die oordeelt of ze ontvankelijk is (zie 2.4.1.1.).

2.4.5.3. Als de vraag ontvankelijk is, kan ze, na instemming van de minister, op het door de voorzitter bepaalde tijdstip worden gesteld.
De spreektijd is dezelfde als voor mondelinge vragen in plenum.

2.4.5.4. De dag dat het "vragenuur" wordt gehouden, kunnen er geen dringende vragen worden gesteld.

2.4.6. SCHRIFTELIJKE VRAGEN (Rgt, art. 123)

2.4.6.1. Het lid overhandigt de tekst van zijn vraag aan de voorzitter (in de praktijk het Wetgevend Secretariaat), die oordeelt of de vraag ontvankelijk is (zie 2.4.1.1.).

2.4.6.2. De tekst van de vraag mag niet meer dan 25 regels tellen.

2.4.6.3. De ontvankelijk verklaarde vragen worden vertaald en verzonden naar de betrokken minister, die over twintig werkdagen beschikt om te antwoorden.

2.4.6.4. Als de minister binnen de termijn van twintig werkdagen antwoordt, worden

vraag en antwoord opgenomen in het *Bulletin van Vragen en Antwoorden* (dat wekelijks verschijnt).

Als de minister niet binnen de termijn van twintig werkdagen antwoordt, wordt de vraag opgenomen en, op verzoek van het lid, overgezonden aan de bevoegde vaste commissie, die de vraag voort zal behandelen als een mondelinge vraag (zie ook 2.4.2.9.).

Voor vragen gesteld in de periode van de dag na die waarop de Kamer voor het laatst bijeenkomt voor het zomerreces tot en met 31 augustus, vangt de termijn voor het antwoord pas de eerste maandag van september aan.

2.5. **TOEGANGS- EN BEZOEKRECHT EN INZAGE- EN INFORMATIERECHT**

Wat de openbaarheid van bestuur en de toegang tot de bestuursdocumenten betreft, beschikken de parlementsleden over niet meer rechten dan de meeste burgers (in dat opzicht zij verwezen naar de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur). Om echter de op de Kamerleden rustende taak inzake politieke controle te vergemakkelijken, zijn er allerlei bepalingen waarin procedures zijn opgenomen die het de parlementsleden mogelijk maken toegang te hebben tot plaatsen die over het algemeen voor het publiek gesloten zijn, zoals de gesloten opvangcentra van de Dienst Vreemdelingenzaken, de strafinrichtingen, de militaire installaties, de transitzone van de nationale luchthaven enzovoort. Voor meer details wordt verwezen naar de bijlagen bij het Reglement.

Vanuit een gelijksoortig streven om de controle op het optreden van de regering te vergemakkelijken, is in de artikelen 33 en 36 van het reglement van orde van het Rekenhof het inzage en informatierecht georganiseerd in verband met de stukken en documenten van enig bij dat hof geopend dossier. Voor meer details kan andermaal worden verwezen naar de bijlagen bij het Reglement.

Verder kan elke vaste commissie het initiatief nemen om een inleidend verslag op parlementair initiatief op te stellen. Dit verslag heeft tot doel om de leden de meest volledige informatie te verschaffen over een onderwerp dat tot de bevoegdheden van de commissie behoort. Indien de commissie het verslag goedkeurt, kan het verslag worden voorgelegd aan de plenaire vergadering, samen met eventuele adviezen, voorstellen van resolutie, aanbevelingen, ... (Rgt, art. 152*bis*).

Ten slotte kan ieder lid een voorstel indienen ertoe strekkend dat de Kamer de Senaat verzoekt om overeenkomstig artikel 56, tweede lid, van de Grondwet te beslissen dat een vraagstuk dat eveneens gevolgen heeft voor de bevoegdheden van de gemeenschappen of de gewesten, het voorwerp zal uitmaken van een informatieverlag (artikel 148*bis* van het Reglement).

2.6. **PROCEDURE VOOR HET ONDERZOEK VAN TEKSTEN VAN DE EUROPESE INSTELLINGEN** (Rgt, art. 37*bis*)

2.6.1. Het is de bedoeling de wetgevende voorstellen van de Europese Commissie te onderzoeken, alsook andere teksten van de Europese instellingen, met name wat de inachtneming betreft van de beginselen van subsidiariteit (beginsel volgens hetwelk de Europese Unie in aangelegenheden die niet tot haar exclusieve bevoegdheden behoren, slechts mag optreden wanneer de doelstellingen van de beoogde actie onvoldoende kunnen worden bereikt door de lidstaten) en evenredigheid (beginsel volgens hetwelk de door de Europese Unie in uitzicht gestelde acties niet verder mogen strekken dan wat noodzakelijk is om het beoogde doel te bereiken).

2.6.2. De diensten van de Kamer onderzoeken die teksten en stellen, op eigen initiatief, op verzoek van de voorzitter of van een derde van de leden van een vaste commissie, dan wel op verzoek van de voorzitter van de Kamer, een nota op die onder meer betrekking heeft op de inachtneming van de voormelde beginselen.

Nadat die nota is overgezonden aan de leden van de bevoegde vaste commissie (en aan de leden van het Adviescomité voor de Europese aangelegenheden), kan ieder lid van die commissie vragen dat ze binnen die commissie wordt besproken.

Op verzoek van ten minste een derde van haar leden belast de vaste commissie de europromotor die zij heeft aangewezen ermee een ontwerpadvies op te stellen, dat onder meer betrekking heeft op de inachtneming van diezelfde beginselen.

De commissie keurt dan een advies goed, dat onmiddellijk wordt overgezonden aan de Europese instanties en aan de federale regering en dat wordt geacht het advies van de Kamer te zijn, tenzij ten minste een derde van de commissieleden vraagt dat het advies op de agenda van de plenaire vergadering wordt geplaatst, opdat die zich ter zake uitsprekt.

- 2.6.3. Na voorstelling in het adviescomité voor Europese aangelegenheden van het jaarlijkse wetgevings- en werkprogramma van de Europese Commissie, wijst elke vaste commissie de prioritaire dossiers aan. Na goedkeuring van de lijst van prioritaire dossiers wordt een prioritair dossier in commissie geagendeerd zodra het is bekendgemaakt.

3. PLENAIRE VERGADERING: PRAKTISCHE INFORMATIE

- 3.1. Beschrijving van de uitrusting van de banken in de zittingzaal:

Van links naar rechts, zal elk lid op zijn eigen bank zien:

De microfoonmodule: een toets met een spraaksymbooltje maakt het mogelijk het woord te vragen; de registratie van deze aanvraag wordt bevestigd door het groen oplichten van het spraaksymbooltje. De microfoon wordt geactiveerd door de operator op instructie van de Voorzitter. Als de microfoon aanstaat, wordt dat aangegeven door een rood lampje op de module evenals door een oplichtende ring rond de microfoon.

De simultane vertaalmodule: aansluiting voor de koptelefoon; de knoppen om het volume te regelen ; digitaal scherm: laat het kanaal van de te beluisteren taal zien; de knoppen om de te beluisteren taal te kiezen :

0 : direct;

1 : vertaling in het Nederlands;

2 : vertaling in het Frans.

Bij het begin van de zitting is er geen enkel geluid uit de koptelefoons te horen zolang het kanaal niet werd gekozen.

De stemmodule: zie 3.12.1.

- 3.2. De bijeenroepingen voor de plenaire vergaderingen, waarin de agenda van de geplande vergadering in detail is opgenomen, worden op het einde van de week voorafgaand aan die waarin de vergadering zal plaatsvinden, elektronisch naar alle leden verstuurd. De bijeenroepingen kunnen ook worden geraadpleegd op de website van de Kamer.

De wijzigingen aan de agenda worden de leden ter kennis gebracht via dezelfde kanalen als de oorspronkelijke bijeenroepingen. Zo echter tot een wijziging wordt beslist op de dag van de vergadering en die wijziging slechts betrekking heeft op het aanvangsuur van de vergadering, wordt ze per sms meegedeeld.

- 3.3. De ochtendvergaderingen vangen aan om 10 uur, de middagvergaderingen om 14u 15, behoudens andersluidende beslissing.
- 3.4. Leden die het woord wensen te voeren over een agendapunt, laten zich vooraf bij de voorzitter (in de praktijk bij het Secretariaat-Generaal) inschrijven.
- 3.5. Artikel 48 van het Reglement geeft een overzicht van de spreektijden in plenum.
- 3.6. De volgorde van de sprekers wordt, volgens bepaalde regels en tradities, door de voorzitter vastgesteld. Zo wordt, tijdens de algemene bespreking van een wetsontwerp, het woord eerst aan de rapporteur(s) en daarna aan een spreker van de grootste (oppositie)fractie verleend. De voorzitter ziet erop toe dat zoveel mogelijk beurtelings enerzijds sprekers van oppositie en meerderheid en anderzijds Nederlandstaligen en Franstaligen aan bod komen.
- 3.7. Soms organiseert de Conferentie van voorzitters het verloop van het debat: zij bouwt dat in de agenda in, bepaalt de totale spreektijd per fractie en legt bij benadering dag en uur (meestal "vanaf" een bepaald uur) van de stemmingen vast.
In dat geval deelt doorgaans de fractievoorzitter de naam van de sprekers van zijn fractie mee.
- 3.8. Een spreker mag zich alleen tot de voorzitter of tot de vergadering richten.
- 3.9. Onderbrekingen dienen door de voorzitter te worden toegestaan. Dat kan alleen voor een "verwijzing naar het Reglement" of voor een korte onderbreking over de grond van de zaak.
- 3.10. In principe mag niemand meer dan tweemaal over hetzelfde onderwerp het woord voeren.
- 3.11. De naamstemmingen worden doorgaans gegroepeerd op donderdagnamiddag (de naamstemmingen in plenum vormen de grondslag voor de berekening van de aanwezigheden).
- 3.12. Er bestaan verschillende wijzen van stemmen (Rgt, art. 58):
 - 3.12.1. Het vaakst wordt elektronisch een naamstem uitgebracht.

Hoe gaat men daarbij tewerk?

De voorzitter preciseert in de eerste plaats waarover wordt gestemd (hij “brengt het vraagpunt aan de orde”).

Hij verzoekt de stemafspraken bekend te maken waarbij een lid zich onthoudt bij de stemming in overleg met een afwezig lid.

Vervolgens kondigt hij het begin van de stemming aan. Bij het openen van de stemming zullen de stemknoppen oplichten.

Voor de naamstemmingen maken enkel de drie centrale oplichtende knoppen van de stemmodule het mogelijk een ja-stem (+ , groen), een nee-stem (- , rood) of een onthouding (x , geel) uit te brengen (in de orde van de centrale knoppen, de groene, de witte en de rode).

De stemborden aan beide zijden van het voorzittersgestoelte lichten op en geven de stem van eenieder weer door kleurblokjes (groen, rood of geel) die overeenstemmen met de zitplaatsen in het half rond.

De voorzitter vraagt of iedereen heeft gestemd (ieder in het half rond aanwezige lid moet zijn stem uitbrengen, zo niet, wordt hij geacht zich te hebben onthouden).

De voorzitter nodigt iedereen uit zijn stemming na te kijken (tot op dat ogenblik kan men zijn stem nog wijzigen).

De voorzitter kondigt het “einde van de stemming” aan. De leden kunnen hun stem niet langer wijzigen.

De stemuitslag verschijnt op de twee borden links en rechts van het half rond.

De voorzitter deelt de stemuitslag mee en geeft de leden die zich hebben onthouden de kans “hun onthouding toe te lichten”. Het opgeven van de reden van onthouding mag niet meer dan twee minuten duren.

Merk op dat de onthoudingen bij het aantal aanwezige leden worden meegeteld, maar niet worden meegerekend om de volstreekte meerderheid (of de bijzondere meerderheid) vast te stellen.

Soms gebeurt het dat leden vergeten te stemmen of zich bij de stemming vergissen. Ze vragen dan aan de voorzitter het woord voor een stemrechtzetting, die altijd met luide stem moet geschieden.

De voorzitter neemt akte van de stemrechtzetting, maar die heeft geen invloed op de stemuitslag, die ongewijzigd blijft. De stemrechtzetting wordt opgenomen in de notulen van de vergadering en verschijnt in de tekst van het *Integraal Verslag* en het *Beknopt Verslag*. Ze wordt niet opgenomen in de tabellen met de stemmingen die als bijlage bij het *Integraal Verslag* worden gepubliceerd.

De naamstemming is de regel voor de stemmingen over de wetsontwerpen en -voorstellen in hun geheel, alsook voor de stemming over de moties van vertrouwen, de moties van voordracht en de (al dan niet constructieve) moties van wantrouwen (Rgt, art. 58). Doorgaans geschiedt de naamstemming elektronisch.

De elektronische naamstemming wordt ook gebruikt in geval van twijfel over de uitslag van een stemming bij zitten en opstaan, of wanneer ten minste acht leden erom verzoeken (tenzij het Reglement uitdrukkelijk de stemming bij zitten en opstaan voorschrijft).

Opgemerkt zij dat het de leden is toegestaan vóór de stemmingen over de wetsontwerpen en -voorstellen in hun geheel en over de moties tot besluit van interpellaties een stemverklaring af te leggen. De voorzitter kan die stemverklaringen (die ten hoogste 2 minuten mogen duren) beperken tot degenen die aan de bespreking hebben deelgenomen en tot één lid per fractie.

Een lid dat een stemverklaring heeft afgelegd en zich heeft onthouden, kan zijn onthouding niet meer verantwoorden.

Het lid dat na zijn stemverklaring of de mededeling van zijn stemafpraak afwezig is op het ogenblik van de stemming, wordt geacht zich te hebben onthouden.

Over stemafspraken, stemverklaringen en redenen van onthouding wordt niet gedebatteerd (N.B.: de stemafpraak vindt plaats bij het begin van een afzonderlijke naamstemming of voor gegroepeerde stemmingen).

Om praktische redenen wordt vaak gebruik gemaakt van de elektronisch verrichte naamstemming (bijvoorbeeld bij stemmingen over amendementen), omdat men uitgaat van het vermoeden dat acht leden daar om zouden verzoeken.

- 3.12.2. Over benoemingen en voordrachten spreekt de Kamer zich bij geheime stemming uit: elk lid deponeert zijn stembriefje in de daartoe opgestelde stembus.

- 3.12.3. Voor de naturalisaties deponeren de leden het op hun bank aangetroffen voorstel van akte van naturalisaties in de stembus.

Wie negatief wil stemmen, schrapt de naam van de betrokken personen.

- 3.12.4. In de andere gevallen stemt de Kamer “bij zitten en opstaan” (en tegenproef). Dat is bijvoorbeeld de regel bij de stemming over een verzoek tot urgentieverklaring.

- 3.12.5. Men noteert dat de Kamer zich vaak door “instemming” uitspreekt, (behalve bijvoorbeeld over een wetsontwerp of wetsvoorstel in zijn geheel, waarbij conform de Grondwet een naamstemming is voorgeschreven). De voorzitter vraagt of er “geen bezwaar” is. Hij vergewist zich daarvan met een oogopslag en als de vergadering geen bezwaar te kennen geeft, besluit hij tot de goedkeuring.

Met instemming van de Kamer kan overigens van het Reglement worden afgeweken, behalve uiteraard als grondwettelijke of andere wettelijke bepalingen zulks verhinderen.

4. BEGIN EN EINDE VAN HET PARLEMENTAIR MANDAAT

- 4.1. Dit punt is niet zozeer een zaak van het Reglement van de Kamer als van verschillende grondwettelijke en wettelijke bepalingen; het praktisch nut ervan (vergoedingen, onverenigbaarheden, onschendbaarheid, enzovoort) is een voldoende reden om er in het kader van deze brochure enkele regels aan te wijden.

- 4.2. Begin van het mandaat:

Het tijdstip dat in aanmerking komt om het begin van het parlementair mandaat vast te stellen, verschilt naargelang men die vraag bekijkt vanuit het oogpunt van de onverenigbaarheden, de parlementaire onschendbaarheid (of immuniteit), de materiële vergoeding of de “prerogatieven” van de parlementsleden in het algemeen. Men moet ook een onderscheid maken tussen de toestand van wie gekozen is uit de lijst van effectieve kandidaten en wie maar zitting zal hebben als er een zetel vrijkomt (opvolger).

- 4.2.1. De parlementaire immuniteiten: men moet een onderscheid maken tussen de parlementaire onschendbaarheid en de parlementaire onverantwoordelijkheid (“*freedom of speech*”).

- 4.2.1.1. De parlementaire onschendbaarheid (art. 59 GW) houdt in dat parlementsleden tijdens de zitting in strafzaken niet kunnen worden verwezen naar of rechtstreeks worden gedagvaard voor een hof of een rechtbank dan met toestemming van de Kamer. Deze bescherming geldt evenwel niet bij betrapping op heterdaad.

Ze vangt aan zodra het resultaat van de verkiezingen is bekendgemaakt, maar onder voorbehoud van de controle van de geloofsbrieven door de Kamer. De onschendbaarheid geldt zolang de parlementaire zitting duurt; in de praktijk volgen de zittingen tijdens een zittingsperiode elkaar echter zonder onderbreking op (de Koning sluit de zitting de dag voor de opening van de volgende zitting), zodat de onschendbaarheid enkel tijdens de ontbindingsperiode niet van toepassing is.

Meer bijzonderheden over dit vraagstuk zijn te vinden in de brochure “*De parlementaire onschendbaarheid*”, die de Kamer heeft gepubliceerd in de reeks “*Parlementair recht in kort bestek*” (www.dekamer.be).

- 4.2.1.2. De parlementaire onverantwoordelijkheid (art. 58 GW) houdt in dat parlementsleden niet kunnen worden vervolgd of aan enig onderzoek onderworpen naar aanleiding van een mening of een stem, die in de uitoefening van hun functie is uitgebracht. De hoven en rechtbanken, alsook de tuchtinstanties, zijn dus niet bevoegd om zich uit te spreken over een geschil naar aanleiding van een mening die een parlementslid in de uitoefening van zijn functie heeft geuit.

Meer bijzonderheden over dit vraagstuk zijn te vinden in de brochure “*De Parlementaire Onverantwoordelijkheid (Freedom of speech)*”, die de Kamer heeft gepubliceerd in de reeks “*Parlementair recht in kort bestek*” (www.dekamer.be).

- 4.2.2. De onverenigbaarheden: inzake onverenigbaarheden moet een onderscheid worden gemaakt tussen de absolute en de relatieve onverenigbaarheden.

Absolute onverenigbaarheden (wet van 6 augustus 1931): als gevolg van de bestaande onverenigbaarheden tussen een mandaat als lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers en sommige ambten (bijvoorbeeld minister in een gewest- of gemeenschapsregering of provinciegouverneur) moeten de betrokkenen een keuze maken: hetzij ontslag nemen uit hun vorig ambt, hetzij afzien van hun mandaat als Kamerlid. Die keuze moet uiterlijk geschieden bij de eedaflegging: door de parlementaire eed af te leggen geven zij aan dat die keuze is gemaakt; het parlementslid wordt dan, naargelang het geval, geacht ontslagnemend te zijn uit het mandaat of het ambt waarmee een

onverenigbaarheid bestaat.

N.B.: een lijst van onverenigbaarheden staat in de “Bijlagen bij het Reglement” (www.dekamer.be).

Relatieve onverenigbaarheden (wet van 6 augustus 1931): het mandaat van lid van de Kamer kan niet worden gecumuleerd met meer dan één bezoldigd uitvoerend mandaat (bijvoorbeeld het ambt van burgemeester of schepen).

In geval van cumulatie mag de honorering voor de bezoldigde uitvoerende mandaten, in welke vorm ook, niet hoger zijn dan de helft van het bedrag van de parlementaire vergoeding.

De leden zullen door de voorzitter van de Kamer met toepassing van de wet van 4 mei 1999 worden uitgenodigd een verklaring in te dienen (niet te verwarren met de verklaring die sommige Waalse leden, die ook in Wallonië verkozen zijn, moeten afleggen met toepassing van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie).

Bovendien, elk lid van de Kamer dat die hoedanigheid al tijdens het afgelopen kalenderjaar had, moet jaarlijks en vóór 1 oktober bij het Rekenhof elektronisch een aangifte indienen van alle mandaten, leidende ambten of beroepen, van welke aard ook, die het tijdens het eerstbedoelde jaar heeft uitgeoefend, zowel in de overheidssector als voor rekening van enige andere natuurlijke persoon of rechtspersoon, feitelijke instelling of vereniging die in België of in het buitenland gevestigd is. Daarbij wordt, naargelang van het geval, het brutobedrag of de grootteorde van het brutobedrag op jaarbasis vermeld dat rechtstreeks of onrechtstreeks wordt toegekend als vergoeding (Voor meer informatie hierover, zie de website van het Rekenhof: www.ccrek.be -> Mandaten -> Ik ben mandataris).

- 4.2.3. Bij de uitoefening van hun mandaat moeten de leden de deontologische code van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers in acht nemen. Deze code bevat regels betreffende o.m. belangenconflicten, tussenkomen en dienstbetoon (zie bijlagen bij het Reglement, op de website (www.dekamer.be)).

Ieder lid kan de Federale Deontologische Commissie verzoeken een vertrouwelijk advies uit te brengen over een specifieke kwestie aangaande deontologie (<https://www.fed-deontologie.be/nl>).

- 4.2.4. De vermogensaangifte (wetten van 2 mei 1995 en van 26 juni 2004): alle leden moeten vóór 1 oktober van het jaar volgend op dat van hun

ambtsaanvaarding of -beëindiging onder gesloten omslag een vermogensaangifte bij het Rekenhof indienen. Die vermogensaangifte betreft de staat van hun vermogen op 31 december van het jaar van hun ambtsaanvaarding of -beëindiging.

(Voor meer informatie hierover, zie de website van het Rekenhof: www.ccrek.be -> Mandaten -> Vermogensaangiften).

4.2.5. Materiële vergoeding: over dit vraagstuk kunnen de leden de brochure raadplegen die de dienst Algemene Zaken en Financiën heeft uitgegeven (www.dekamer.be -> Publicaties -> Statuut van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers).

4.2.6. De “prerogatieven” in het algemeen: de leden nemen hun ambt op bij de eedaflegging. Pas dan nemen zij deel aan de werkzaamheden van de Kamer. Sommige bevoegdheden kunnen echter niet anders dan vóór dat ogenblik worden uitgeoefend, te weten die welke in hoofdzaak te maken hebben met de samenstelling van de Kamer (deelname aan het voorlopig bureau, onderzoek van de geloofsbrieven enzovoort).

4.2.7. De opvolger: de opvolger komt in aanmerking om zitting te nemen zodra een plaats vrijkomt onder de effectieve verkozenen van de lijst waartoe hij behoort; hij neemt echter zijn ambt van parlements lid pas op bij de eedaflegging, in voorkomend geval nadat de Kamer een aanvullend onderzoek van diens geloofsbrieven heeft verricht uit het oogpunt van het behoud van de verkiesbaarheidsvoorwaarden.

4.3. Einde van het mandaat:

4.3.1. Er zijn twee mogelijkheden:

1° de zittingsperiode loopt normalerwijze ten einde met de gewone vergadering van de kiescolleges, d.w.z. op de eerste zondag die volgt op het verstrijken van een termijn van vijf jaar die ingaat op de datum van de laatste vergadering van de colleges met het oog op de algehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers: het mandaat eindigt op de dag van de verkiezingen;

2° in geval van ontbinding door de Koning of indien een verklaring tot herziening van de Grondwet wordt aangenomen, eindigt het mandaat zodra het koninklijk besluit houdende ontbinding van de Kamers of de verklaring tot herziening van de Grondwet in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

- 4.3.2. Er moet op gewezen worden dat het eerste geval in de institutionele praktijk uitzonderlijk is geworden. Met uitzondering van de voorzitter, die inzake de vertegenwoordiging en de continuïteit van de Kamer bepaalde prerogatieven behoudt, hebben de parlementsleden tijdens de duur van de ontbinding geen enkele bevoegdheid.

5. INTERNET

Het adres van de website van de Kamer is <http://www.dekamer.be>.

U vindt er onder andere:

- de agenda's van de commissies en van de plenaire vergaderingen;
- het *Integraal Verslag* en het *Beknopt Verslag* van de plenaire vergaderingen en van de commissievergaderingen die worden gewijd aan vragen en interpellaties;
- alle parlementaire documenten van de huidige en de voorgaande zittingsperiodes (wetsontwerpen, wetsvoorstellen, voorstellen van resolutie, adviezen van de Raad van State, amendementen, verslagen en aangenomen teksten), met voor elk ontwerp of voorstel een overzichtsfiche waarin alle informatie over de stand van zaken is opgenomen, alsook een link naar de Kruispuntbank van de wetgeving;
- de integrale tekst van de schriftelijke vragen en antwoorden;
- de biografische fiches van de Kamerleden;
- een link waarmee het mogelijk is de plenaire vergadering en sommige commissievergaderingen live in video te volgen;
- de lijst van jaarverslagen die door verschillende instellingen aan de Kamer worden toegezonden;
- de integrale tekst van de Grondwet, het Reglement van de Kamer en de door de Kamer gepubliceerde brochures betreffende de werking van de Kamer;
- samenvattingen van arresten van het Grondwettelijk Hof;
- de Kamer online (nieuwsbrief) en het magazine van de Kamer (zie 7).

6. DE KAMER.BE

“de Kamer.be” is de titel van het gratis tijdschrift van de Kamer van volksvertegenwoordigers sinds maart 2003 (elk jaar worden twee nummers gepubliceerd). Het heeft tot doel de burger in te lichten over de parlementaire activiteiten (wetgevende initiatieven, dossiers over bepaalde thema's of de actualiteit, zoals de verkiezingen, de politieke partijen enzovoort). De informatie is beknopt en synthetisch, zodat een kort algemeen overzicht wordt aangeboden; de lezer die meer details wil, wordt doorverwezen naar de betrokken bron (over het algemeen de website).